

Sygn. akt XXVIII C 2706/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lutego 2024 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVIII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Krzysztof Świdorski
Protokolant:	sekretarz sądowy Gabriela Kloc

po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2024 roku w Warszawie na rozprawie sprawy

z powództwa J. S. i T. S.

przeciwko (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę

1. Ustala, że umowa kredytu hipotecznego w walucie wymienialnej nr (...) zawarta w dniu 14 listopada 2007 roku pomiędzy powodami J. S. i T. S., a Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. (będącym poprzednikiem prawnym pozwanego), jest w całości nieważna.

2. Zasądza od pozwanego (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów J. S. i T. S. do majątku objętego ustawową wspólnością majątkową małżeńską powodów kwotę 191.911,62 zł (sto dziewięćdziesiąt jeden tysięcy dziewięćset jedenaście złotych sześćdziesiąt dwa grosze) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwot:

- od kwoty 162.628,16 zł (sto sześćdziesiąt dwa tysiące sześćset dwadzieścia osiem złotych szesnaście groszy) od dnia 12 sierpnia 2020 r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 29.283,46 zł (dwadzieścia dziewięć tysięcy dwieście osiemdziesiąt trzy złote czterdzieści sześć groszy) od dnia 24 maja 2022 r. do dnia zapłaty,

wskazując, że pozwanemu (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. przysługuje prawo zatrzymania, dopóki powodowie J. S. i T. S. nie zaoferują pozwanemu zwrotu otrzymanego świadczenia w wysokości 189.724,29 zł (sto osiemdziesiąt dziewięć tysięcy siedemset dwadzieścia cztery złote dwadzieścia dziewięć groszy) albo nie zabezpieczą roszczenia o zwrot tej kwoty.

3. Oddala powództwo w pozostałej części.

4. Ustala, że koszty procesu ponosi w całości pozwany (...) Bank S.A. z siedzibą w W., pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Sygn. akt XXVIII C 2706/23

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 22 lutego 2024 roku

Pozwem z dnia 16 czerwca 2020 roku, zmodyfikowanym pismem z dnia 27 września 2021 roku, powodowie J. S. i T. S. wnieśli o ustalenie, że umowa kredytu hipotecznego w walucie wymiennej nr (...) zawarta w dniu 14 listopada 2007 roku pomiędzy powodami J. S. i T. S., a Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. (będącym poprzednikiem prawnym pozwanego), jest w całości nieważna oraz wnieśli o zasądzenie na ich rzecz łącznie od pozwanego kwoty 191.911,62 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwot:

- od kwoty 162.628,16 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

- od kwoty 29.283,46 zł od dnia wniesienia pisma modyfikującego powództwo do dnia zapłaty.

W pozwie zostało również zawarte roszczenie ewentualne, zmodyfikowane pismem z dnia 27 września 2021 roku.

Ponadto powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego łącznie na ich rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty od pełnomocnictw w kwocie 34 zł.

W uzasadnieniu wskazali, że na podstawie w/w umowy zawartej z poprzednikiem prawnym pozwanego - Bankiem (...) S.A. ((...) S.A.) z siedzibą w W. dokonali szeregu płatności, w tym m.in. rat kapitałowo-odsetkowych i dalej ich dokonują. Powodowie podnieśli, że ze względu na sprzeczność umowy z ustawą i zawarcie w jej treści postanowień abuzywnych dotyczących klauzul przeliczeniowych, umowa jest nieważna (pozew k. 3-28, modyfikacja powództwa k. 248-252v).

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie solidarnie od powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według spisu kosztów, jaki zostanie przedstawiony przed zakończeniem postępowania, a w przypadku gdy taki spis nie zostanie przedstawiony – wg norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, ewentualnie na wypadek uznania przez Sąd, że po stronie powodów nie zachodzi solidarność czynna – zasądzenie od każdego z powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według spisu kosztów, jaki zostanie przedstawiony przed zakończeniem postępowania, a w przypadku gdy taki spis nie zostanie przedstawiony – wg norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty (odpowiedź na pozew k. 70-107v).

Strona powodowa do pisma z dnia 26 maja 2022 roku i z dnia 29 stycznia 2024 roku załączyła oświadczenia z dnia 6 kwietnia 2022 roku o znajomości skutków i woli uznania umowy kredytowej, będącej podstawą pozwu w niniejszej sprawie, za nieważną (pisma z oświadczeniami k. 267-269, k. 326-331v).

Pismem z dnia 8 czerwca 2022 roku pełnomocnik pozwanego złożył pismo w którym podtrzymał dotychczasowe stanowisko (pismo k. 270-274v).

W piśmie z dnia 8 sierpnia 2023 roku pełnomocnik pozwanego podniósł zarzut zatrzymania kwoty 191.911,62 zł do czasu zaoferowania przez powodów pozwanemu zwrotu świadczenia wzajemnego w postaci kwoty kredytu w wysokości 189.724,29 zł albo zabezpieczenia roszczenia o jej zwrot. Do pisma zostały załączone oświadczenia o skorzystaniu z prawa zatrzymania skierowane i doręczone bezpośrednio powodom w dniach: 6 i 13 czerwca 2023 roku (pismo k 297-305).

Do czasu zamknięcia rozprawy strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie małż. J. S. i T. S. planowali zakup mieszkania. W celu zawarcia umowy kredytu udali się do Oddziału poprzednika prawnego pozwanego banku, gdzie zaproponowano im zawarcie umowy kredytu w CHF, PLN i EUR. Kredyt w CHF był najkorzystniejszy dla nich, ponieważ zostało im przedstawione najmniejsze ryzyko zmian kursowych. Powodowie nie zostali w sposób rzetelny poinformowani na czym polega mechanizm dotyczący przeliczania kwoty udostępnianego kredytu i o ryzyku z tym związanym. Nie została udzielona przez pracownika

banku informacja o tym, że wraz ze wzrostem kursu waluty będzie wzrastało saldo całego zadłużenia i w jaki sposób wyliczana będzie wysokość rat kredytu. Nie przedstawiono także historycznych wykresów kursu franka szwajcarskiego z ostatnich lat ani hipotetycznych symulacji zakładających znaczny wzrost kursu franka szwajcarskiego. Pracownik banku zapewniał powodów o stabilności waluty CHF. Powodowie nie mieli możliwości negocjowania warunków umowy, umowa została sporządzona na wzorcu umownym. (zeznania powodów k. 289v-291, k. 336-336v).

W dniu 14 listopada 2007 roku powodowie zawarli z poprzednikiem prawnym pozwanego - Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W., umowę nr (...) kredytu hipotecznego w walucie wymiennej (umowa k.48-51v).

Powodowie umowę kredytu zawarli jako konsumenci, a uzyskane środki pieniężne zostały przeznaczone na zakup mieszkania. W chwili zawarcia umowy powód był pracownikiem produkcji, powódka również. W chwili zawarcia umowy powodowie pozostawali w związku małżeńskim i nadal pozostają. Zarówno w momencie zawarcia umowy, jak i obecnie posiadają ustawową wspólność majątkową małżeńską. (zeznania powodów k. 336-336v)

W umowie kredytu została wskazana kwota w wysokości 88.938,82 CHF z przeznaczeniem na zakup nieruchomości. (§ 1 ust.1 i 3 umowy).

Od kwoty udzielonego kredytu Bank pobierał jednorazowo opłatę przygotowawczą, bezzwrotną w wysokości 889,39 CHF (§ 2 ust. 1 umowy).

Stosownie do § 3 ust. 1 i 5 umowy, oprocentowanie kredytu wynosiło w dniu zawarcia niniejszej umowy 4,7450 % w stosunku rocznym. Oprocentowanie było zmienne i ustalane w oparciu o stopę referencyjną 3M LIBOR, zaokrągloną do czwartego miejsca po przecinku, obowiązującą w Banku w dniu podpisania umowy kredytu, a w okresie kredytowania - w pierwszym dniu kolejnego okresu stabilizacji oprocentowania oraz przy uwzględnieniu marży Banku w wysokości 2 punktów procentowych (ust.1). W przypadku gdy stopa oprocentowania o której mowa w ust. 1 byłaby wyższa w okresie kredytowania niż czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, Bank pobierał odsetki naliczone według stopy równej czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego; stopa kredytu lombardowego na dzień zawarcia umowy wynosiła 6,25% (ust.5).

Jak wynika z § 4 ust.1 umowy kredytobiorca zobowiązał się do spłaty kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w ust.3. Spłata kredytu następowała w złotych. Zmiana kursu waluty wpływała na wysokość salda kredytu oraz raty kapitałowo - odsetkowej.

Stosownie do § 6 ust. 1 umowy obowiązkowe zabezpieczenie spłaty kredytu stanowią: hipoteka zwykła w kwocie 88.938,82 CHF i hipoteka kaucyjna do kwoty 44.469,41 CHF. Zgodnie z § 6 ust. 2 i 3 umowy, dodatkowe zabezpieczenie kredytu stanowiło ubezpieczenie kredytowanego niskiego wkładu własnego w (...) S.A. (ust.2). Do czasu przedłożenia przez Kredytobiorcę w Banku odpisu z księgi wieczystej zawierającego prawomocny wpis hipoteki, o której mowa w ust. 1 pkt 1, zabezpieczenie tymczasowe stanowiło ubezpieczenie spłaty kredytu w (...) S.A. na rzecz Banku (ust.3).

Zgodnie z § 17 umowy kredytu, w sprawach nieuregulowanych w umowie zastosowanie miały zapisy Regulaminu kredytu hipotecznego i budowlanego, przepisy Prawa bankowego, Kodeksu cywilnego i ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim - w zakresie wyliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania oraz całkowitego kosztu kredytu.

W § 18 ust.3 umowy wskazano, że kredytobiorca został poinformowany o ponoszeniu ryzyka walutowego i ryzyka zmiennej stopy procentowej, co potwierdza poprzez złożenie oświadczenia według wzoru obowiązującego w Banku.

Stosownie do § 37 ust. 1 i 2 Regulaminu, kredyty w walutach wymienialnych wypłacane są w złotych, przy zastosowaniu kursu kupna, waluty obowiązującego w Banku w chwili wypłaty (ust.1). Kredyty w walutach wymienialnych podlegają spłacie w złotych, przy zastosowaniu kursu sprzedaży waluty obowiązującego w Banku w chwili spłaty (ust. 2).

Zgodnie z treścią § 38 ust. 1 i 2 Regulaminu, odsetki, prowizje oraz opłaty naliczane są w walucie Kredytu lub w złotych i podlegają spłacie w walucie Kredytu lub w złotych, w zależności od postanowień umowy kredytu, przy zastosowaniu kursu sprzedaży walut obowiązującego w Banku w chwili spłaty. W przypadku Kredytu w walucie wymiennej, w celu ustalenia całkowitego kosztu i łącznej kwoty kosztów kredytu, stosuje się kurs sprzedaży waluty Kredytu, obowiązujący w Banku w chwili ustalenia kosztu.

Natomiast § 39 ust. 1, 2 i 3 Regulaminu stanowi, że Kredyt mógł być wielokrotnie przewalutowywany, co polegało na: 1) zamianie kredytu w złotych na kredyt w walucie wymiennej 2) zamianie kredytu w walucie wymiennej na kredyt w złotych 3) zamianie kredytu w walucie wymiennej na kredyt w innej walucie wymiennej. Przewalutowanie kredytu mogło nastąpić na wniosek kredytobiorcy, jak również propozycji Banku, w przypadku gdy wzrost kursu waluty, w której Kredyt jest udzielony, może spowodować, według oceny Banku, realne zagrożenie spłaty kredytu. Przewalutowanie kredytu następowało w formie Aneksu do umowy. Zgodnie z § 39 ust. 5 Regulaminu przy przewalutowaniu stosuje się, obowiązujący w Banku w chwili podpisania przez kredytobiorcę aneksu do umowy Kredytu o przewalutowaniu kurs: 1) sprzedaży waluty - w przypadku przewalutowania z waluty wymiennej na złote 2) kupna waluty - w przypadku przewalutowania ze złotych na walutę wymienną 3) kupna/sprzedaży walut - w przypadku przewalutowania z waluty wymiennej na inną walutę wymienną. Stosownie do § 39 ust. 7 Regulaminu przy przewalutowaniu stosuje się obowiązujący w Banku w chwili podpisania przez Kredytobiorcę aneksu, kurs kupna/sprzedaży waluty.

W § 40 Regulaminu wskazano, że w przypadku kredytów walutowych lub kredytów przeznaczonych na spłatę kredytu walutowego może nastąpić różnica pomiędzy udzieloną, a przewidzianą do wypłaty kwotą kredytu wyrażoną w złotych, wynikającą z różnicy kursów walut. Ryzyko wystąpienia różnic miał ponieść kredytobiorca. Kredytobiorca był także zobowiązany do pokrycia ewentualnej różnicy pomiędzy kwotą kredytu przeliczoną na złote po kursie kupna obowiązującym w dniu złożenia wniosku o kredyt, a kwotą kredytu przeliczoną na złote po kursie kupna z dnia wypłaty kredytu, niezbędną do zamknięcia inwestycji. Nadwyżka z tytułu różnic kursowych miała zostać wypłacona kredytobiorcy. (Regulamin k. 135-142v).

W umowie i Regulaminie nie ma jednocześnie żadnej wzmianki o sposobie ustalania kursu franka szwajcarskiego. (umowa kredytu k 48-51v, Regulamin k. 135-142v).

Ponadto powodowie podpisali, zawarte na osobnym druku oświadczenie o ponoszeniu ryzyka walutowego i /lub ryzyka zmiennej stopy procentowej dla kredytów hipotecznych/budowlanych/konsolidacyjnych/pożyczki hipotecznej. Zgodnie z zawartą w nim informacją powodom przedstawiono ofertę kredytu w złotych i w walucie wymiennej . Po zapoznaniu się z ofertą powodowie zdecydowali, że dokonują wyboru oferty kredytu w walucie wymiennej mając pełną świadomość, iż w okresie obowiązywania umowy może nastąpić wzrost kursu waluty, co spowoduje podwyższenie kwoty kredytu, odsetek, kwoty raty kapitałowo-odsetkowej przypadających do spłaty, określonych w złotych. Ponadto oświadczyli, że są świadomi, iż oprocentowanie kredytu jest zmienne i w okresie obowiązywania umowy kredytu może ulec podwyższeniu w związku ze wzrostem stopy referencyjnej LIBOR, co spowoduje podwyższenie kwoty raty odsetkowej/ kapitałowo-odsetkowej przypadającej do spłaty. Jednocześnie potwierdzili otrzymanie informacji o kosztach obsługi kredytu w przypadku niekorzystnej zmiany stopy procentowej (oświadczenie k. 143).

W okresie od stycznia 2008 roku do stycznia 2020 roku powodowie tytułem spłaty rat kredytu (kapitałowo – odsetkowych) uiszcili na rzecz pozwanego kwotę 191.911,62 zł (zaświadczenie pozwanego banku k. 52-56v). Pismem z dnia 26 lutego 2020 r. powodowie złożyli w pozwanym Banku reklamację dotyczącą spornej umowy kredytu. W piśmie nie zostało zawarte wezwanie do zapłaty. (k 59-62).

Pozwany jest następcą prawnym Banku (...) S.A z siedzibą w W. (wydruk z KRS-u k. 31-47, okoliczność bezsporna)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie złożonych do akt sprawy dokumentów, które uznał za wiarygodne albowiem ich treść i autentyczność nie budziła wątpliwości i nie była kwestionowana przez strony oraz w oparciu o zeznania powoda.

Należy przy tym podkreślić, że kserokopia dokumentu (której nie nadano cech odpisu) wprawdzie nie jest dokumentem w rozumieniu art. 243¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. (Dz. U. z 2021 r., poz.1805 ze zm., dalej: „k.p.c.”), jest natomiast od dnia 8 września 2016 roku wprost innym środkiem dowodowym z art. 308 k.p.c., będącym dowodem pośrednim co do istnienia dokumentu o określonej treści (podobnie, jak np. fotografia dokumentu), przeprowadzanym w procesie w oparciu o przepisy o dowodzie z dokumentów (art. 308 k.p.c.).

Zeznania powodów są wiarygodne, spójne i logiczne. W pełni korelowały z dowodami w postaci dokumentów związanych z zawarciem i realizacją przedmiotowej umowy.

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c., Sąd pominął wnioski stron o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych. (postanowienie k 336v).

W ocenie Sądu okoliczności sprawy pozwalały na ocenę nieważności umowy, a także abuzywności postanowień umownych bez potrzeby odwołania się do dowodów z opinii biegłych.

Ponadto opinia biegłego nie może być źródłem materiału faktycznego sprawy, bowiem rolą biegłego nie jest dokonywanie samodzielnych ustaleń faktycznych istotnych dla zastosowania określonej normy prawnej, gdyż to strony winny wykazywać fakty, z których wywodzą skutki prawne, zaś zadaniem biegłego jest jedynie naświetlenie wyjaśnianych okoliczności z punktu widzenia wiadomości specjalnych, przy uwzględnieniu zebranego w toku procesu i udostępnionego mu materiału sprawy.

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 i 5 k.p.c., Sąd pominął wniosek powodów zawarty w pkt. 3 pozwu dotyczący zobowiązania pozwanego do przedłożenia wyszczególnionych we wniosku dokumentów. (postanowienie k 336v). Część dokumentacji została przedłożona w toku postępowania, co do części nie został uprawdopodobniony brak możliwości jej złożenia (np. na skutek odmowy udostępnienia przez pozwanego Bank), zaś materiał dowodowy w sprawie był wystracający do jej merytorycznego zakończenia.

Postanowieniem z dnia 9 grudnia 2022 roku (k. 289v) i 6 lutego 2024 roku (k.336v) Sąd oddalił wniosek pozwanego o zawieszenie postępowania do czasu podjęcia uchwały całego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego w sprawie III CZP 11/21. W ocenie Sądu wniosek jest niezasadny ze względu na zgromadzony materiał dowodowy w sprawie oraz dotychczasowe orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące problematyki związanej z kredytami indeksowanymi do waluty obcej jak również kredytami denominowanymi, które pozwala na zakończenie postępowania w niniejszej sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne niemal w całości, za wyjątkiem daty od której zostały zasądzone odsetki ustawowe za opóźnienie od uwzględnionego roszczenia o zapłatę.

W pierwszej kolejności należało ustalić, czy powodowie posiadają interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności umowy.

Zgodnie z treścią art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Interes prawny to interes odnoszący się do szeroko rozumianych praw oraz stosunków prawnych i w obecnym stanie prawnym występuje nie tylko wtedy, gdy bezpośrednio zagrożona jest sytuacja prawna powoda, ale i wówczas, gdy w związku z zachowaniem pozwanego uzasadnione jest ustalenie stosunku prawnego lub prawa w celu usunięcia

niepewności co do tego prawa lub stosunku prawnego z przyczyn faktycznych lub prawnych (tak w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 11 września 2020 roku, sygn. VII AGa 815/19)

Oceniając istnienie interesu prawnego, należy mieć na względzie to, czy wydanie rozstrzygnięcia w konsekwencji doprowadzi do usunięcia niejasności i pojawiających się wątpliwości danego stosunku prawnego oraz czy spór powstały na tym tle zakończy się definitywnie na wszystkich innych płaszczyznach tegoż stosunku ewentualnie, czy mu zapobiegnie (tak w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 26 września 2022 roku, sygn. VII Aca 424/21).

W ocenie Sądu usunięcie wszelkich niepewności związanych z wywiązywaniem się przez powodów z wynikających z przedmiotowej umowy zobowiązań na rzecz pozwanego banku jest możliwe jedynie poprzez powództwo o ustalenie. Dalej idące roszczenia o zapłatę mogą dotyczyć jedynie świadczeń, które zostały spełnione, a tymczasem celem roszczenia powodów jest podważenie skuteczności oraz ważności umowy i braku podstaw do uiszczania już spełnionych świadczeń, jak również tych, których termin wymagalności jeszcze nie nastąpił. Dlatego też orzeczenie w sprawie o zapłatę nie zakończyłoby definitywnie istniejącego pomiędzy stronami umowy sporu.

Należy również podkreślić, że wynikająca z art. 365 § 1 k.p.c. moc wiążąca prawomocnego orzeczenia nie reguluje wprost przedmiotowych granic związania orzeczeniem, co wywołuje wątpliwości co do zakresu tego związania. Sentencją wyroku objęte jest rozstrzygnięcie o żądaniach stron (art. 325 k.p.c.), którego faktyczne i prawne podstawy zawiera uzasadnienie (art. 328 § 2 k.p.c.). Wynikająca z art. 365 § 1 k.p.c. moc wiążąca wyroku dotyczy związania sentencją, a nie uzasadnieniem wyroku innego sądu, czyli przesłankami faktycznymi i prawnymi przyjętymi za jego podstawę, gdyż zakresem prawomocności materialnej jest objęty tylko ostateczny wynik rozstrzygnięcia, a nie jego przesłanki (tak min. w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2000 roku, II CKN 655/98, LEX nr 51062).

W związku z powyższym należy stwierdzić, że powodowie posiadają interes prawny w ustaleniu nieważności ww. umowy.

Zawarta pomiędzy powodami, a poprzednikiem prawnym pozwanego umowa kredytu jest czynnością konsensualną, dwustronnie zobowiązującą i odpłatną.

Definicja umowy kredytu została zawarta w art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (tj. Dz. U. z 2022 roku, poz. 2324 ze zm.), zgodnie z którym przez umowę kredytu bankowego bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Natomiast stosownie do treści art. 69 ust. 2 ustawy Prawo bankowe, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: 1) strony umowy, 2) kwotę i walutę kredytu, 3) cel, na który kredyt został udzielony, 4) zasady i termin spłaty kredytu, 5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, 6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, 7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, 8) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, 9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, 10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Należy przy tym wskazać, że zawarcie pomiędzy powodami, a pozwanym umowy kredytu miało miejsce przed zmianą ustawy Prawo bankowe, dokonaną ustawą z dnia 29 lipca 2011 r. (Dz.U. z 2011 roku, Nr 165, poz. 984). Na skutek zmiany ustawy dodano art. 69 ust. 2 pkt 4a, zgodnie z którym w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, umowa kredytu powinna zawierać szczegółowe zasady określenia sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo - odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. Została również wprowadzona regulacja zawarta w art. 69 ust. 3 zdanie 1 Prawa bankowego, zgodnie z którym w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może

dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych bezpośrednio w tej walucie oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie.

Podkreślenia wymaga, że powyższe zmiany nie niwelowały abuzywności postanowienia umownego dotyczącego wypłaty czy spłaty kredytu, bowiem decydujący dla określenia niedozwolonego charakteru warunków umowy jest moment zawarcia umowy. (tak min. w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 roku, sygn. akt V CSK 382/18, LEX 2771344). Oznacza to, że późniejsze ewentualne zmiany umowy (tj. aneksy) nie mają prawnego znaczenia w kwestii oceny czy postanowienia umowy są niedozwolone.

Dlatego też sama możliwość zawarcia Aneksu do umowy umożliwiającego spłatę kredytu z rachunku w CHF, nie sanuje wadliwej od początku umowy. Zawarcie przez strony nieświadomej nieważności umowy aneksu dotyczącego jednego z jej postanowień pozostaje bezskuteczne, gdyż aneks taki nie niweluje wadliwości całej nieważnej umowy. Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 29 kwietnia 2021 r. wydanym w sprawie C-19/20, **fakt wprowadzenia ustawy antyspreadowej i aneksowania w związku z tym umów kredytów nie może mieć jakiegokolwiek wpływu na ograniczenie ochrony konsumenckiej**, a zatem, możliwe jest dokonywanie przez sądy krajowe oceny kwestionowanych przez konsumentów klauzul indeksacyjnych/denominacyjnych.

Powyższe przepisy nie zawierają definicji kredytu indeksowanego ani denominowanego. W doktrynie przyjmuje się, że kredyt denominowany lub indeksowany do waluty obcej to kredyt udzielony w złotych polskich, którego kwota jest odnoszona do waluty obcej. Kredyt taki jest kredytem złotowym, jednak na skutek denominacji lub indeksacji, saldo kredytu wyrażane jest w walucie obcej, do której kredyt został denominowany lub indeksowany. Kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kredytu bądź w walucie, do której kredyt został denominowany lub indeksowany bądź w walucie polskiej, po przeliczeniu raty wyrażonej w walucie.

W niniejszej sprawie środki finansowe zostały wypłacone powodom w walucie polskiej, a umowa przewidywała, że w takiej też walucie będą spłacane raty kapitałowo – odsetkowe – dlatego też jest to umowa kredytu indeksowanego do waluty obcej. (kredyt walutowy to kredyt udzielony w innej niż PLN walucie, który w tej walucie jest wypłacany i spłacany).

W ocenie Sądu wprowadzenie do umowy kredytu bankowego postanowień dotyczących denominacji kredytu mieści się w granicach swobody umów i nie jest sprzeczne z istotą umowy kredytu przewidzianą w art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe, również w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia spornej umowy. (tak min. w wyroku Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., sygn. akt V CSK 382/18, w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2016 r., sygn. akt I CSK 1049/14, na dopuszczalność zawarcia umowy kredytu indeksowanego przed rokiem 2011 wskazywał min. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 lutego 2019 r. w sprawie II CSK 19/18). Należy podkreślić, że po zawarciu będącej przedmiotem niniejszej sprawy umowy, zostały przez ustawodawcę uregulowane obowiązki i uprawnienia wiążące się z umowami kredytu indeksowanego i denominowanego - min. we wskazanej ustawie z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, co potwierdza, że przed wejściem w życie tej ustawy dopuszczalne było zawieranie umów o kredyt indeksowany i denominowany zgodnie z zasadą autonomii woli stron (art. 353¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, Dz. U. z 2022 r., poz. 1360 ze zm., dalej: „k.c.”).

W ocenie Sądu zawarta pomiędzy powodami, a poprzednikiem prawnym pozwanego umowa jest nieważna, bowiem zawiera szereg postanowień niedozwolonych (abuzywnych), które nie mogą być zastąpione jakimikolwiek innymi regulacjami prawnymi.

Skutkiem nieważności ww. umowy jest nieistnienie wynikającego z niej stosunku prawnego. Należy bowiem wskazać, iż gdy żądanie zmierza do ustalenia nieistnienia stosunku prawnego, jego podstawę faktyczną mogą stanowić w szczególności takie okoliczności faktyczne, które wskazują na to, że mająca być źródłem tego stosunku czynność prawna (np. umowa) jest nieważna albo w ogóle nie została dokonana. Zarówno nieważność czynności prawnej, jak i jej nieistnienie (brak tej czynności) powodują, że stosunek prawny, który miałby z czynności prawnej wynikać, nie

powstaje, a zatem nie istnieje (tak min. w wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 roku, II CSK 56/15, Legalis nr 1361401 i postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2017 roku, V CZ 70/17, Legalis nr 1715441).

Stosownie do treści art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (art. 385¹ § 2 k.c.). W myśl § 3 nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4). Na podstawie art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Jak wynika z powyższego, aby postanowienie mogło zostać uznane za niedozwolone muszą zostać spełnione łącznie cztery przesłanki tj.:

- 1) umowa musi być zawarta z konsumentem,
- 2) postanowienie umowy nie może być uzgodnione indywidualnie,
- 3) postanowienie winno kształtować prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy,
- 4) postanowienie nie dotyczy głównych świadczeń stron określonych w sposób jednoznaczny.

Wszystkie te przesłanki zostały spełnione.

Powodowie zawarli przedmiotową umowę kredytu będąc konsumentami. Zgodnie z art. 22¹ k.c. za konsumenta uważa się bowiem osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Funkcjonalna definicja konsumenta przyjmuje jako punkt wyjścia pełnioną w danej chwili oraz sytuacji rolę ekonomiczną osoby fizycznej (która to osoba może następnie w innej już sytuacji pełnić rolę przedsiębiorcy).

Z umowy kredytu, czy też zeznań powodów jednoznacznie wynikało, że uzyskany kredyt miał być i został przeznaczony na zakup mieszkania. Powodowie zawarli umowę jako konsumenci. W chwili zawarcia umowy powód i powódka byli pracownikami produkcji. Powodowie nie prowadzili działalności gospodarczej. Środki z kredytu zostały przeznaczone na cele mieszkaniowe (zeznania powodów k. 289v-291, k. 336-336v).

Dlatego niewątpliwie strona powodowa posiadała więc wtedy status konsumenta, w rozumieniu art. 22¹ k.c., a postanowienia umowy, dotyczące jej praw i obowiązków, podlegają na podstawie ocenie przez pryzmat art. 385¹-385³ k.c.

W związku z tym, że postanowienia umowne będące przedmiotem analizy w niniejszej sprawie stanowią postanowienia wzorca umownego, to obejmuje je domniemanie, iż nie zostały uzgodnione indywidualnie, którego to domniemania pozwany nie wzruszył.

Oceniając następną przesłankę z art. 385¹ k.c. należy wskazać, że w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. „rażące naruszenie interesów konsumenta” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści takiego stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które

godzą w równowagę kontraktową tego stosunku. Rażąco będą wszystkie te wypadki, w których dojdzie do szczególnie odczuwalnego odbiegania od zasad uczciwego wyważenia praw i obowiązków stron. Ocena, czy dane postanowienie wzorca umowy, kształtując prawa i obowiązki konsumenta, "rażąco" narusza interesy konsumenta (art. 385¹ § 1 k.c.), uzależniona jest od tego, czy wynikająca z tego postanowienia nierównowaga praw i obowiązków stron (nierównowaga kontraktowa) na niekorzyść konsumenta jest istotna, znacząca. Ustalenie, czy klauzula wzorca umowy powoduje taką nierównowagę, dokonane może być w szczególności przez porównanie sytuacji konsumenta w razie zastosowania tej klauzuli z sytuacją, w której byłby konsument, gdyby zastosowane zostały obowiązujące przepisy prawa. Znacząca nierównowaga kontraktowa na niekorzyść konsumenta pozostaje sprzeczna z dobrymi obyczajami (wymogami dobrej wiary, por. art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13), gdy można rozsądnie założyć, że kontrahent konsumenta, traktujący go w sposób sprawiedliwy i słuszny i uwzględniający jego prawnie uzasadnione roszczenia, nie mógłby racjonalnie się spodziewać, że konsument zaakceptowałby w ramach negocjacji klauzulę będącą źródłem tej nierównowagi (tak min. w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 14 marca 2013 r., C-415/11, w sprawie M. A. przeciwko C. d'E. de C., T. i M. (C.), w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, sygn. akt I CK 832/04, Legalis nr 71468, w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2006 r., I CK 297/05, nie publ.).

Niewątpliwie postanowienia umowne dotyczące mechanizmu ustalania kursów waluty na podstawie tabel kursowych banku są sprzeczne z dobrymi obyczajami, naruszają rażąco interesy konsumenta i równowagę kontraktową stron, pozostawiając bankowi swobodę w zakresie określania wysokości kursu. Klauzule te nie zawierają jednoznacznej treści - pozwalając na pełną swobodę decyzyjną banku, a zatem są klauzulami niedozwolonymi w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc. (tak min. w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2022 r., sygn.. II CSKP 285/22, wyroku sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2022 r., sygn. III CZP 40/22, wyroku sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2019 r., sygn.. II CSK 483/18, uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego o mocy zasady prawnej z dnia 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, uchwale Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2007 r., III CZP 62/07, uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17).

W niniejszej sprawie w umowie kredytu i Regulaminie zostało zawartych, w ocenie Sądu, szereg takich klauzul niedozwolonych, tj.: **§ 4 ust.1 umowy oraz § 37 ust. 1 i 2, § 38 ust. 1 i 2, § 39 ust. 7 oraz § 40 Regulaminu.**

Sprzeczne z dobrymi obyczajami w niniejszej sprawie są te postanowienia, które zmierzają do naruszenia równorzędności stron stosunku prawnego, nierównomiernie rozkładając uprawnienia i obowiązki między partnerami umowy. Przede wszystkim wskazać należy, że nierównowaga oraz ustawowa sprzeczność z dobrymi obyczajami przejawia się w tym, że w umowie kredytu nie został sprecyzowany sposób ustalania kursu waluty w tabelach Banku, pozostawiając tym samym w tym zakresie pełną swobodę pozwanemu. Nie zostały wskazane żadne obiektywne i weryfikowalne kryteria ustalania wysokości zobowiązania kredytobiorców. Zawarcie tego rodzaju umowy było związane z powstaniem ryzyka kursowego polegającego na możliwości istotnej zmiany wysokości zobowiązania jednej ze stron na skutek znacznej zmiany kursu waluty, zaś skala tego ryzyka była nieograniczona.

Wskazane powyżej niedozwolone postanowienia nie wskazują zatem według jakiego, obiektywnego kursu, ma nastąpić przeliczanie rat i kapitału kredytu – nie precyzując przy tym warunków ustalania przez bank kursów wymiany walut odnoszących się do uruchomienia kredytu, jak i jego spłaty. Z tych względów nie było możliwe określenie ostatecznego kosztu kredytu i konsekwencji finansowych związanych ze stosowaniem klauzul waloryzacyjnych, nie była również możliwa weryfikacja w jaki sposób pozwany kształtował kursy wymiany walut i w oparciu o jakie zasady.

Naruszeniem dobrych obyczajów był również brak rzetelnego i wyczerpującego poinformowania powodów o tym, w jaki sposób tworzone są table kursów banku, jak przedstawiało się historyczne kształtowanie waluty CHF względem złotego, a także tego, że raty kredytowe czy też saldo kredytu mogą drastycznie wzrosnąć. Nie została przedstawiona szczegółowa symulacja porównawcza pokazująca kształtowanie się zarówno wysokości salda zadłużenia, jak i wysokości miesięcznej raty kredytu, w przypadku odpowiednio kredytu w PLN i CHF - w sytuacji znaczącej zmiany kursu i aprecjacji franka szwajcarskiego.

W ocenie Sądu powodowie nie zostali wyczerpująco poinformowani o realnej skali tego ryzyka, a w szczególności tego, że wzrost kursu będzie rzutować na saldo całego kapitału kredytu. O wyczerpującym i rzetelnym pouczeniu powodów nie może świadczyć lakoniczne oświadczenie zawarte w § 18 ust. 3 umowy, czy też podpisane przez powodów i zawarte na odrębnych drukach oświadczenia o ponoszeniu ryzyka walutowego i ryzyka zmiennej stopy procentowej. (k 143). Z materiału dowodowego nie wynika, aby pracownik banku przedstawił powodom wyczerpujący i rzetelny sposób informację o możliwych znacznych wahaniami kursu waluty denominacji, co mogłoby mieć znaczący wpływ na wysokość raty kredytowej i całego salda zadłużenia. Nie została zaprezentowana powodom szczegółowa symulacja, z której wynikałoby jakie kwoty będą musieli uiścić na rzecz pozwanego w przypadku istotnego wzrostu kursu franka szwajcarskiego. Nie sposób zatem uznać, że została zachowana zasada równorzędności podmiotów czy porównywalności wysokości ich świadczeń. Podkreślić należy, iż samo odebranie oświadczenia o tym, że konsument jest świadomy ryzyka kursowego, nie spełnia wymogu udzielenia rzetelnej i jasnej informacji w powyższym zakresie. Brak podstaw do stwierdzenia, że powodowie w oparciu o przedstawione informacje mogli zakładać, że istnieje realne ryzyko gwałtownego i znaczącego wzrostu kursu waluty i jakie konsekwencje dla ich zobowiązania się z tym wiąże. Należy podkreślić, że min. bez przedłożenia szczegółowych symulacji dotyczących wahań kursu waluty nie byłoby wystarczające przedłożenie ogólnego oświadczenia o pouczeniu powodów o ryzykach związanych z zawarciem umowy czy to na odrębnym druku czy też w treści umowy, nawet w przypadku podpisania takich oświadczeń przez kredytobiorców.

Nie sposób również stwierdzić, że w związku z tym, że w momencie zawierania umowy powodowie, którzy nie mieli do czynienia z produktami bankowymi byli świadomi skutków i ryzyk jakie były związane z zawarciem takiej umowy.

Wobec powyższego w ocenie Sądu wskazane klauzule denominacyjne, które wprowadziły do umowy nieograniczone ryzyko kursowe, uzależniając wysokość salda w PLN i raty w PLN od przyszłych kursów CHF, nie zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem – pomimo, że taki obowiązek spoczywa na przedsiębiorcy i jednoznacznie wynika z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej – min. z wyroku z dnia 18 listopada 2021 roku, sygn. C 212/20, w którym Trybunał stwierdził, że postanowienia w tym zakresie powinny być sformułowane według jasnych i zrozumiałych kryteriów, tak aby umożliwić właściwie poinformowanemu oraz dostatecznie uważnemu i racjonalnemu konsumentowi zrozumienie sposobu ustalania kursu wymiany waluty obcej stosowanego w celu obliczenia kwoty rat kredytu, w taki sposób, aby konsument miał możliwość w każdej chwili samodzielnie ustalić kurs wymiany stosowany przez przedsiębiorcę (por. m.in. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 18 listopada 2021 roku, sygn. C 212/20).

W wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 12 lutego 2014 r. w sprawie C-26/13 wskazano, że ocena tego, czy warunek umowny został wyrażony prostym i zrozumiałym językiem, powinna uwzględniać wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności informacje udzielone konsumentowi przy zawarciu umowy oraz nie powinna ograniczać się do aspektów ściśle formalnych i językowych, a uwzględniać również konsekwencje ekonomiczne zastosowania warunku i jego ewentualny stosunek do pozostałych warunków umownych. Jak zostało wyżej wskazane warunki te wobec powodów nie zostały spełnione, tym bardziej, że postanowienia dotyczące mechanizmu indeksacji są rozproszone, zawarte w różnych częściach umowy.

Należy również podkreślić, że dla oceny danego postanowienia na podstawie art. 385¹ k.c. bez znaczenia pozostaje sposób wykonywania umowy przez strony. Nie miało zatem znaczenia dla rozstrzygnięcia, czy pozwany Bank korzystał z możliwości, wynikających ze spornych postanowień umownych (tj. czy ustalone przez niego kursy walut w Tabeli Kursów były zawyżone w stosunku do kursów NBP lub kursów ustalanych przez inne banki), zaś wystarczającym dla uznania postanowienia za niedozwolone jest sama możliwość przedsiębiorcy postępowania w sposób rażąco naruszający interesy konsumenta.

Kwestionowane postanowienia umowy kredytu, które wprowadzają ryzyko kursowe (ryzyko wymiany) przez mechanizm denominacji, stanowią klauzule określające główne świadczenia stron („główny przedmiot umowy” w rozumieniu dyrektywy 93/13, tak również w wyrokach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej: C-260/18,

C-118/17, C-51/17, pkt. 68 oraz C-186/16), jednakże wskazany powyżej niejednoznaczny sposób ich sformułowania (umożliwiający Bankowi dowolne kształtowanie wysokości zobowiązania konsumenta poprzez wprowadzenie niejasnych mechanizmów przeliczeniowych, opartych na tabelach kursów walut jednostronnie kształtowanych przez Bank i brak jasnych, weryfikowalnych kryteriów ustalania kursów walut przez Bank) pozwala na ich kontrolę na podstawie art. 385¹ § 1 kc. Umowa ta nie została indywidualnie wynegocjowana, bowiem Bank posługiwał się gotowym wzorcem umowy o standardowej dla wszystkich kredytobiorców treści. Z materiału dowodowego znajdującego się w sprawie nie wynika, aby powodowie mieli możliwość negocjowania postanowień w zakresie ryzyka kursowego.

W ocenie Sądu o niedozwolonym charakterze postanowień zawartych w **§ 4 ust.1 umowy oraz § 37 ust. 1 i 2, § 38 ust. 1 i 2, § 39 ust. 7 oraz § 40 Regulaminu** świadczy zamieszczenie klauzul o podobnym brzmieniu w rejestrze klauzul niedozwolonych pod numerem **5743**. Wpis ten został dokonany na podstawie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 maja 2013 roku (sygn. akt VI ACa 441/13, Legalis nr 1049239). Jednoznacznie wskazano w nim, iż niedozwolone jest postanowienie, w którym wskazano jedynie termin ustalania kursu waluty przejętego do rozliczeń spłaty rat kapitałowo-odsetkowych, a nie określono sposobu ustalania tego kursu.

Należy przy tym wskazać, że uznanie wzorca umownego za niedozwolony w ramach kontroli abstrakcyjnej musi stanowić prejudykat dla analogicznego rozstrzygnięcia przeprowadzanego w ramach kontroli incydentalnej (tak min. w wyroku Sądu Najwyższego z 7 lipca 2021 roku, I CSKP 222/21, Legalis nr 2606148).

W ocenie Sądu postanowieniem niedozwolonym jest również **§ 6 ust. 2** umowy dotyczący ubezpieczenia niskiego wkładu własnego kredytu (w towarzystwie ubezpieczeniowym wskazanym przez pozwanego) oraz ubezpieczenia pomostowego. Zostały spełnione wszystkie przesłanki wyrażone w art. 385¹ § 1 k.c. pozwalające uznać, że postanowienie umowy kredytu hipotecznego zobowiązujące stronę powodową do zwrotu stronie pozwanej kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego oraz ubezpieczenia pomostowego stanowi niedozwolone postanowienie umowne.

Należy podkreślić, że powodowie nie mieli możliwości rezygnacji z pokrycia kosztów umowy ubezpieczenia niskiego wkładu oraz ubezpieczenia pomostowego, zaś postanowienia dotyczące dodatkowego zabezpieczenia kredytu w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu były stosowane przez pozwanego bank w umowach ze wszystkimi klientami, którzy nie dysponowali wymaganym wkładem własnym. Był to jeden z warunków, który kredytobiorca musiał zaakceptować celem uzyskania kredytu w pożądanej wysokości. Nie było możliwe skuteczne przeprowadzenie przez powoda negocjacji co do ubezpieczenia wkładu własnego.

Przepis § 6 ust 2 umowy ma charakter niedozwolony, bowiem nie zawiera jednoznacznych informacji kto korzysta z ochrony ubezpieczeniowej i na jakich warunkach. Niewątpliwie przedstawione stronie powodowej postanowienie umowne i w tym zakresie stanowiło wzorzec umowy, który nie podlegał zmianom ani negocjacjom, a zapisy w zakresie ubezpieczenia niskiego wkładu własnego oraz ubezpieczenia pomostowego zostały jej narzucone. Wzorzec umowny oceniany w niniejszej sprawie kształtował obowiązki strony powodowej w sposób niezgodny z zasadą równorzędności stron i jednocześnie został wprowadzony do umowy w takich okolicznościach, że konsument w chwili podpisania umowy nie miał możliwości ocenić jego ekonomicznych skutków. Konsument ponosi cały ciężar ekonomiczny zawarcia umowy ubezpieczenia, choć kontrahent nie przedstawił mu ani warunków opłacanej ochrony ubezpieczeniowej, ani skutków wypłaty świadczenia z ubezpieczenia dla kredytobiorców.

Podzielić należy pogląd wyrażony w uzasadnieniu wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24 sierpnia 2012 roku (sygn. akt XVII AmC 2600/11, Legalis nr 1352671), że zapisy nakładające na konsumentów obowiązek ponoszenia kosztów umowy ubezpieczenia w sytuacji, w której nie są oni ani stroną tej umowy ani uposażonymi z tytułu przedmiotowego ubezpieczenia, nie mogą zostać uznane za wiążące. Dalszą przyczyną stwierdzenia abuzywności przy abstrakcyjnej kontroli wzorca było ustalenie, że w jego treści nie zdefiniowano pojęć umożliwiających wyliczenia wysokości świadczenia obciążającego klienta. Ponadto wzorzec nie zawiera

postanowień wskazujących jakie inne zdarzenie poza całkowitą spłatą kredytu będzie powodować zakończenie okresu ubezpieczenia.

Podkreślenia również wymaga, że obowiązki i uprawnienia stron przy realizacji ubezpieczenia niskiego wkładu oraz ubezpieczenia pomostowego zostały ukształtowane w taki sposób, że cały ekonomiczny ciężar uzyskania i realizacji tego zabezpieczenia ponosi strona powodowa. Treść postanowienia wykluczała ekwiwalentność świadczeń stron przy realizacji przyjętego zabezpieczenia w celu zawarcia umowy kredytu o treści pożądanej przez obie strony.

Wskazane postanowienie § 6 ust. 2 umowy rażąco narusza interesy strony powodowej jako konsumenta i jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, gdyż kształtuje prawa i obowiązki stron umowy narzucając kredytobiorcy obowiązek poniesienia całości kosztów zabezpieczenia wykonania przez niego umowy w sytuacji gdy w ekonomicznym interesie obu stron jest pozyskanie i utrzymanie zabezpieczenia gwarantującego zawarcie i wykonanie umowy kredytu. Poniesienie całości kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu oraz ubezpieczenia pomostowego przez konsumenta stawia go w niekorzystnej sytuacji, więc nie mogło być wątpliwości, co do rażącego charakteru naruszenia jego interesów.

Należy też wskazać, że klauzula o podobnym brzmieniu co treść § 6 ust. 2 i 3 przedmiotowej umowy została wpisana do rejestru klauzul niedozwolonych pod numerem **6068**. Wpis ten został dokonany na podstawie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 listopada 2013 roku (sygn. akt VI ACa 1521/12, Legalis nr 863053).

Z powyższych względów również postanowienie zawarte w § 6 ust. 2 umowy stanowi postanowienie niedozwolone.

Reasumując, jak zostało wcześniej wskazane, przedmiotowa umowa kredytu jest nieważna ze względu na to, że abuzywne są jej postanowienia określające mechanizm waloryzacji. Bez tych postanowień umowa nie może dalej wiązać gdyż brak jest zasadniczych jej elementów, tj. określenia świadczenia stron. Nie może więc znaleźć zastosowania art. 385¹ § 2 kc czy też art. 6 ust. 1 in dyrektywy nr 93/13.

Skutkiem uznania za niedozwolone postanowień umownych dotyczących zasad ustalania kursów walut, jest konieczność ich pominięcia przy ustalaniu treści stosunku prawnego wiążącego konsumenta. Postanowienia takie przestają wiązać już od chwili zawarcia umowy. W konsekwencji łączący strony stosunek umowny nie przewiduje zastosowania mechanizmu indeksacji w kształcie określonym pierwotną umową: pozostaje sformułowanie o indeksacji i przeliczeniu świadczeń bez precyzyjnego wskazania sposobu określania kursów. W szczególności nie jest możliwe zastosowanie kursu LIBOR i marży banku, gdyż jest to rozwiązanie zupełnie nie wynikające z oświadczeń woli stron (tak min. w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 roku, V CSK 382/18).

Brak uzgodnienia przez strony wysokości świadczenia głównego jest równoznaczny z nieważnością umowy. Bez takich bowiem postanowień nie może dojść do ważnego zawarcia umowy kredytu indeksowanego kursem waluty obcej (tak m. in. w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 września 2020 roku, V ACa 44/19, LEX nr 3102217, w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 roku, V CSK 382/18).

Ponadto w ocenie Sądu, zawarte w przedmiotowej umowie postanowienia dotyczące waloryzacji, denominacji są sprzeczne są z naturą stosunku zobowiązaniowego, a jednocześnie stanowią klauzule abuzywne - co w przypadku konsumentów prowadzi do konieczności uznania umowy za nieważną.

Stosownie bowiem do treści art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego.

Wskazać należy, iż uczestnicy obrotu prawnego mają zagwarantowane prawo swobody zawierania umów i tym samym gwarancję poszanowania tej zasady przez osoby trzecie, a także organy władzy państwowej. Z zasady swobody umów wyrażonej w art. 353¹ k.c. wynika wprost, że strony mogą kształtować stosunek prawny według własnej woli, jednak zgodnie z przepisami bezwzględnie obowiązującymi, właściwością stosunku prawnego i zasadami współzycia

społecznego. Zasada swobody umów nie ma charakteru bezwzględny, a zadaniem sądu rozpoznającego daną sprawę jest ocena łączącego strony stosunku zobowiązaniowego pod kątem zgodności jego treści i celu z ustawą, zasadami współzycia społecznego, jak również zgodności z właściwością (naturą) stosunku prawnego. Przekroczenie przez strony zasady swobody umów poprzez naruszenie wyżej wymienionych kryteriów może oznaczać nieważność umowy bądź jej części.

Postanowienia umowne dotyczące waloryzacji nie odwołują się do ustalanych w sposób neutralny kursów CHF, czy też do obiektywnych, jasnych, jednoznacznych zewnętrznych wskaźników na które żadna ze stron nie ma wpływu. Zasady ustalania kursów zostały przekazane do wyłącznych uprawnień pozwanego, nie określając bliżej kryteriów ustalania ich wysokości. Na podstawie takich postanowień umownych, bank może jednostronnie modyfikować wskaźniki, według których obliczana jest zarówno wysokość kapitału kredytu do spłaty, jak i wysokości rat kredytu (kapitałowo – odsetkowych). Waloryzacja kredytu na podstawie przedmiotowej umowy odbywa się w oparciu o tabele kursowe sporządzane przez pozwanego i to uprawnienie banku do określania wysokości kursów CHF na gruncie zawartej umowy nie doznaje formalnie żadnych określonych ograniczeń. Jakikolwiek ograniczenie w tym zakresie nie wynika także z żadnych przepisów prawa.

Ponadto nie jest dopuszczalne, aby postanowienia umowne dawały jednej ze stron uprawnienie do kształtowania według swojej woli zakresu obowiązków drugiej strony.

W ocenie Sądu powyższe jest równoznaczne z tym, że postanowienia dotyczące waloryzacji, denominacji - w zakresie, w jakim odsyłają do kursów waluty ustalonych jednostronnie przez Bank w Tabelach kursowych (pozostawiając tylko jednej stronie możliwość dowolnej zmiany jej warunków) są sprzeczne są z naturą stosunku zobowiązaniowego.

Przedmiotowa umowa jest również sprzeczna z zasadami współzycia społecznego, bowiem powodowie nie zostali prawidłowo poinformowani o realnej skali ryzyka związanego ze wzrostem kursu waluty, a w szczególności tego, że wzrost kursu będzie rzutować na saldo całego kapitału kredytu. Nadmiernie natomiast zostały wyeksponowane potencjalne korzyści dla powodów wynikające z pozornie niskiego oprocentowania, zupełnie bagatelizując kwestie ryzyka kursowego. W istocie wykorzystano zaufanie i dobrą wiarę konsumenta, przedstawiając mu jedynie fragment bardzo złożonego stosunku prawnego.

Ponadto przedmiotowa umowa kredytu rażąco narusza interesy ekonomiczne powodów, bowiem powodowie byli zobowiązani do spłaty znacznie wyższej kwoty, niż otrzymany kredyt z odsetkami i prowizją – przy czym wysokość zobowiązania do spłaty jest ustalana przez pozwanego.

Należy przy tym podkreślić, że, okoliczność czy oraz w jakim zakresie pozwany Bank korzystał z możliwości dowolnej modyfikacji stosunku zobowiązaniowego poprzez określenie kwoty świadczenia, czy też stosowany przez niego kurs był kursem rynkowym, nie ma znaczenia, gdyż istotna jest sama okoliczność, że w przedmiotowej umowie Bank miał zapewnioną taką możliwość.

Naruszenie któregośkolwiek z wymienionych w art. 353¹ k.c. kryteriów spowoduje nieważność czynności prawnej, która zgodnie z art. 58 k.c. zostanie uznana za sprzeczną z prawem. Zgodnie bowiem z treścią art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy.

W ocenie Sądu, brak jest zaś takich przepisów ustawy, którymi można by zastąpić kwestionowane postanowienia dotyczące mechanizmu indeksacji – bez których nie ma możliwości ustalenia głównych świadczeń stron. Pozostawienie umowy w takiej formie, stanowiłoby naruszenie art. 353¹ kc wyrażającego zasadę swobody umów. Byłoby sprzeczne z istotą, naturą stosunku zobowiązaniowego, który strony chciały wykreować. Bez takich bowiem postanowień nie może dojść do ważnego zawarcia umowy kredytu indeksowanego kursem waluty obcej (tak m. in. w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie w wyroku z 4 września 2020 roku, V ACa 44/19, LEX nr 3102217).

Należy też podkreślić, że po ewentualnym wyeliminowaniu klauzul kursowych w kredycie waloryzowanym do waluty obcej, nie byłoby wiadomo, w jakiej wysokości mają być spłacane raty, skoro były one wyrażone w walucie obcej, co czyni umowę niewykonalną (tak. np. w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2020 r., I CSK 556/18, czy też w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2022 r., II CSKP 701/22). Wyeliminowanie klauzuli odwołującej się do kursu kupna waluty czyniłoby wadliwym pierwsze przeliczenie i tym samym wielkości ustalone w harmonogramie. Natomiast brak oznaczenia właściwego kursu sprzedaży przekreślałby rozliczenie wpłat ratalnych. W obydwu przypadkach wykonanie umowy wymagałoby jej uzupełnienia o dodatkowe rozwiązania, a powodowie nie wyrazili na to zgody.

Nie jest przy tym możliwe, jak zostało wcześniej wskazane, zastosowanie kursu LIBOR i marży banku, gdyż jest to rozwiązanie zupełnie nie wynikające z oświadczeń woli stron (tak min. w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 roku, V CSK 382/18, wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2022 roku, II CSKP 293/22, czy też w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2022 r. sygn. II CSKP 520/22, Legalis nr 2698157).

Stosownie zaś do § 3 art. 58 k.c. jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana.

W ocenie Sądu, przedmiotowa umowa nie zostałaby zawarta bez postanowień dotkniętych nieważnością, brak bowiem przesłanek do stwierdzenia, że pozwany wyraziłby zgodę na zawarcie umowy o kredyt wypłacony w PLN z zastosowaniem stawki referencyjnej właściwej dla waluty CHF (stawki LIBOR). Ponadto kredyty złotowe z oprocentowaniem LIBOR, mimo że nie zostały zakazane przez ustawodawcę, nie były udzielane przez banki.

Wobec ustalenia, że sporna umowa jest nieważna, strony powinny zwrócić sobie kwoty świadczone na podstawie tejże umowy (tak min. w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2021 r., w sprawie III CZP 11/20 i uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r. w sprawie III CZP 6/21). W związku z tym zasadne było roszczenie powodów o zapłatę, którego podstawę stanowią przepisy art. 405 - 410 kc.

Przepis art. 405 k.c. stanowi, że kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Zgodnie z art. 410 § 1 i 2 kc, przepisy artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

W okresie od stycznia 2008 roku do stycznia 2020 roku powodowie tytułem spłaty rat kredytu (kapitałowo – odsetkowych uiszcili na rzecz pozwanego kwotę 191.911,62 zł (zaświadczenie pozwanego banku k. 52-56v).

Nieważność umowy kredytu ex tunc oznacza, że **wszystkie świadczenia** spełnione na jej podstawie stanowią świadczenia nienależne (podlegające zwrotowi na podstawie art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 1 k.c.).

Należy też wskazać, w kontekście art. 411 k.c., że po stronie spełniającego świadczenie musi istnieć pozytywna wiedza o braku powinności spełnienia świadczenia i nie może być z nią utożsamiana jedynie wątpliwość, co do obowiązku świadczenia (tak min. w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 1997 r., III CKN 236/97, OSNC 1998/6/101). W niniejszej sprawie powodowie wywiązali i wywiązują się z postanowień umowy, a brak spełnienia świadczeń mógł spowodować możliwość wypowiedzenia umowy przez bank i postawienia kredytu w stan natychmiastowej wymagalności. Ponadto należy podzielić stanowisko, że przewidziany w art. 411 pkt 1 k.c. wyjątek dotyczący świadczeń spełnionych w wykonaniu nieważnej czynności prawnej obejmuje także świadczenia spełnione w wykonaniu niewiążącego konsumenta postanowienia umownego (art. 385¹ § 2 k.c.), gdyż w przeciwnym razie powstałaby luka w prawie. (tak Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 30 kwietnia 2014 r., I ACa 1209/13)

Brak również podstaw, aby świadczenie na podstawie umowy zawartej w oparciu o narzucone przez bank nieuczciwe warunki czyniło zadość zasadom współżycia społecznego - o czym stanowi art. 411 pkt 2 kc.

Należy również wskazać, że stosownie do treści art. 411 pkt 4 kc, nie można żądać zwrotu świadczenia, jeżeli świadczenie zostało spełnione, zanim wierzytelność stała się wymagalna. Jednak przypadki, w których podstawa świadczenia jest nieważna, nie są objęte zakazem unormowania art. 411 pkt 4 kc, co pozwala na zwrot kwot nienależnie wpłaconych. Przepis art. 411 pkt 4 kc nie ma zastosowania do świadczenia nienależnego, gdyż dotyczy zobowiązań istniejących, acz niewymagalnych. W takich wypadkach podstawa nie powstała, więc brak jest roszczenia, które mogłoby jeszcze nie być wymagalne.

Brak przy tym podstaw do stwierdzenia, że zwrot świadczenia nie należał się powodom w związku z treścią art. 409 k.c. – okoliczność ta nie została przez pozwanego udowodniona.

Odnosząc się do podniesionego w piśmie pełnomocnika pozwanego z dnia 8 sierpnia 2023 r. (k.207-207v) zarzutu zatrzymania – do którego zostały załączone oświadczenia o skorzystaniu z prawa zatrzymania skierowane i doręczone bezpośrednio powodom w dniach: 6 i 13 czerwca 2023 r., w ocenie Sądu jest on zasadny do kwoty udzielonego kapitału, tj. kwoty 189.724,29 zł.

Zgodnie z treścią art. 496 k.c., jeżeli wskutek odstąpienia od umowy strony mają dokonać zwrotu świadczeń wzajemnych, każdej z nich przysługuje prawo zatrzymania, dopóki druga strona nie zaoferuje zwrotu otrzymanego świadczenia albo nie zabezpieczy roszczenia o zwrot.

Natomiast art. 497 k.c. stanowi, że przepis artykułu poprzedzającego stosuje się odpowiednio w razie rozwiązania lub nieważności umowy wzajemnej

Zgodnie z art. 487 § 2 k.c. umowa jest wzajemna, gdy obie strony zobowiązują się w taki sposób, że świadczenie jednej z nich ma być odpowiednikiem świadczenia drugiej.

Zarzut zatrzymania mógł zostać uwzględniony, bowiem w ocenie Sądu umowa kredytu jest umową wzajemną - świadczenie przez kredytobiorcę z tytułu odsetek i prowizji jest odpowiednikiem świadczenia banku polegającego na oddaniu do dyspozycji kredytobiorcy kwoty pieniężnej (tak m.in. w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2017 roku sygn. akt II CSK 281/16, wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2011 roku sygn. akt IV CSK 422/10, w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 października 2020 roku sygn. I ACa 709/19).

Dla skuteczności zarzutu zatrzymania nie jest konieczne, aby przysługującego dłużnikowi roszczenie stanowiące jego podstawę było wymagalne. Wynika to z odmiennego celu jaki związany jest z realizacją zarzutu zatrzymania., którym jest zabezpieczenie roszczenia i celu zarzutu potrącenia, jakim jest jego realizacja.

Sąd uwzględniając zarzut zatrzymania musi w sentencji wskazać świadczenie, po spełnieniu którego upada prawo zatrzymania, a zatem niezbędny jest jego szczegółowy opis, w szczególności wskazanie kwoty pieniężnej. W niniejszej sprawie pozwany wskazał kwotę udzielonego kredytu w wysokości 189.724,29 zł.

Podkreślenia wymaga, że zarzut zatrzymania może być zgłoszony w piśmie procesowym, ale również ustnie do protokołu rozprawy, przy czym niezbędne jest konkretne określenie roszczenia będącego jego podstawą i wskazanie jego zakresu. W niniejszej sprawie oświadczenie o skorzystaniu z prawa zatrzymania zostało złożone w piśmie z dnia 23 maja 2023 r. w taki sposób, że powodowie mogli bez żadnej wątpliwości zapoznać się z jego treścią. (art. 61 § 1 k.c.) Oświadczenie w tym przedmiocie złożył pełnomocnik pozwanego prawidłowo umocowany do składania oświadczeń o charakterze materialnoprawnym. Jednak do pisma zostały również załączone oświadczenia o skorzystaniu z prawa zatrzymania skierowane i doręczone bezpośrednio powodom w dniu 13 czerwca 2023 r., (pełnomocnictwa k 108, 299, 301, oświadczenia z zpo k 208-305)

Nie ulega również wątpliwości, że w toku postępowania procesowy zarzut zatrzymania może być podniesiony na wypadek uwzględnienia powództwa – w przeciwnym razie pozwany byłby w zobowiązany do uznania powództwa. W ocenie Sądu do czynności procesowych nie ma zastosowania art. 89 k.c.

Z powyższych względów zarzut zatrzymania został uwzględniony.

Odsetki ustawowe za opóźnienie, na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c., zostały zasądzone od kwoty 162.628,16 zł od dnia 12 sierpnia 2020 r. tj. od dnia następnego po upływie 14 dni od doręczenia odpisu pozwu (co miało miejsce w dniu 28 lipca 2020 r.) do dnia zapłaty, zaś od kwoty 29.283,46 zł od dnia 24 maja 2022 r. do dnia zapłaty, tj. od dnia następnego po upływie 14 dni od doręczenia odpisu pisma zawierającego modyfikację powództwa (co miało miejsce w dniu 9 maja 2022 r.) do dnia zapłaty. Brak było podstaw do zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie zgodnie z żądaniem strony powodowej, bowiem w piśmie do pozwanego zawierającym reklamację związaną ze sporną umową, nie zostało zawarte wezwanie do zapłaty.

Należy też podkreślić, że zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 14 grudnia 2023 r. w sprawie C-28/22 zgodne z art. 6 ust. 1 i art. 7 ust.1 dyrektywy 93/13 jest podniesienie przez przedsiębiorcę zarzutu zatrzymania – jednak pod warunkiem, że nie skutkuje to pozbawieniem konsumenta prawa do odsetek ustawowych za opóźnienie od otrzymania wezwania do zapłaty świadczeń zrealizowanych w wykonaniu umowy, która nie może pozostać wiążąca. Dlatego też, pomimo uwzględnienia zarzutu zatrzymania, odsetki ustawowe za opóźnienie zostały zasądzone od w pkt 2 wyroku do dnia zapłaty.

W ocenie Sądu, powodowie już w chwili złożenia do Sądu pozwu byli zdecydowani, aby domagać się ustalenia, że zawarta przez nich z bankiem umowa kredytu jest nieważna w związku z zawartymi w umowie postanowieniami abuzywnymi. Fakt dodatkowego pouczenia przez Sąd powodów (w toku niniejszego procesu) o skutkach prawnych odmowy potwierdzenia klauzul abuzywnych nie był zatem podstawą do podjęcia przez powodów ww. decyzji.

Odnosząc się natomiast do podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczeń powodów, należy wskazać, że jest niezasadny.

Sąd podziela stanowisko, iż żądanie ustalenia nieważności umowy nie ulega przedawnieniu (tak min. w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 sierpnia 1976 roku, II CR 288/76, OSNCP 1977 nr 5-6, poz. 91).

W ocenie Sądu najwcześniejszym momentem, z którym można wiązać początek biegu terminu przedawnienia roszczeń o zwrot świadczonych przez kredytobiorcę kwot jest dzień opublikowania wyroku Trybunału w sprawie C-260/18 (D.), którego wydanie było szeroko komentowane w Polsce. Tezy płynące z tego orzeczenia, dotyczące m.in. niemożności uzupełniania luk w umowie powstałych na skutek eliminacji warunków nieuczciwych z odwołaniem się do przepisów o charakterze ogólnym (co było przedmiotem niektórych rozstrzygnięć sądowych) niewątpliwie, winny stanowić impuls dla kredytobiorców do przedsięwzięcia czynności zmierzających do ochrony swoich praw. Dlatego też, mając na względzie konieczną do przyjęcia fikcję z art. 120 § 1 k.c., w ocenie Sądu data 4 października 2019 r., tj. dzień następujący po dniu opublikowania orzeczenia wyznaczać winna początek biegu terminu przedawnienia roszczenia o zapłatę kwot już przez kredytobiorcę uiszczonych. Ponadto nawet gdyby upłynął wówczas zachodziłyby przesłanki wynikające z art. 117¹ § 2 pkt 3 kc.

Podkreślenia również wymaga, że dochodzenie przez powodów roszczeń nie może być utożsamiane z nadużyciem ich uprawnień wynikających z posiadania statusu konsumenta, w szczególności nadużycie tego prawa nie może przejawiać się w wytoczeniu niniejszego powództwa, jak również w samym kwestionowaniu postanowień ww. umowy. Ponadto nie sposób mówić o nieproporcjonalności sankcji, skoro niniejsza sprawa stanowi konsekwencję zawartych w umowy nieuczciwych postanowień narzuconych przez bank.

W związku z tym, że powodowie zawarli umowę będąc w związku małżeńskim, w którym nadal pozostają i łączy ich ustrój wspólności ustawowej, wskazana w pkt 2 wyroku kwota została zasądzone, na podstawie art. 31 § 1 ustawy z

dnia 25 lutego 1964 roku – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 roku, poz. 1359 ze zm.) do majątku objętego ustawową wspólnością majątkową małżeńską powodów.

W związku z nieważnością ww. umowy kredytu oraz wykazania roszczenia o zapłatę co do wysokości, na podstawie wskazanych powyżej przepisów orzeczono jak w pkt 2 wyroku.

Z uwagi na uwzględnienie żądań głównych Sąd nie odnosił się do żądań ewentualnych.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie 4 wyroku na podstawie art. 100 zdanie drugie k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 k.p.c. Powodowie wygrali sprawę niemalże w całości, wobec czego Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów całość poniesionych kosztów procesu, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Mając na względzie powyższe okoliczności, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)